

A lakossági fogyasztás és az állami beruházások korábbi gyors növekedése ellenére a **külkereskedelemben** a behozatal és kivitel nagyjából egyforma ütemben nőtt. A belföldi felhasználás bővüléséhez ugyanis nem a behozatal, hanem inkább a készletek leépülése szolgált forrással, ami egyrészt a gyenge konjunktúrára utal, másrészt azonban a készletváltás dinamikájának csökkenése önmagában is forrása lehet a jövőben egy kisebb élénkülésnek.

A nagy bérkirámlás miatt érzékelhető az inflációs nyomás, ráadásul tavaly az év utolsó hónapjaiban erőteljesen csökkent az **infláció**, így alacsony a bázisadat. Valószínűleg az árindex a következő hónapokban, év végén és/vagy jövő év elején kismértékben emelkedni fog.

A befektetőket elsősorban az **államháztartási deficit** aggasztja: az államháztartási hiány a PM legújabb adatai szerint elérheti a GDP 8,6%-át (1450 milliárd forint), ezen belül a hagyományos GFS módszerrel számított államháztartási deficit is megközelíti a GDP 6%-át. A folyó fizetési mérleg hiánya pedig az elmúlt 12 hónapban csaknem megkétszereződött éves összevetésben. Az augusztusi deficit az előző hónapokhoz képest ugyan nem tűnik nagyknak, de figyelembe véve, hogy az előző öt évben ez a hónap szezonális okokból mindig többlettel zárt, az egyenleg kifejezetten rossznak mondható. Szeptemberben azonban az előzetes adatok szerint ismét rekordhiánnyal, 351 millió eurós deficittel zárt a folyó fizetési mérleg.

Az **ipari** szektorban folytatódik az immár másfél éve tartó stagnálás. A recesszió-közeli állapotot – a belföldi értékesítések több éve tartó pangása mellett – az exportkereslet visszaesése okozza, melyet az állami eszközökkel gerjesztett lakossági és belföldi keresletélénkítés sem tud ellensúlyozni. A korábban a növekedés motorjának számító high-tech ágazatok (számítógépgyártás, elektronika, telekommunikációs ipar) több mint egy éve képtelenek talpra állni. Az exportértékesítés további kedvezőtlen kilátásait támasztják alá a folyamatosan romló nyugat-európai konjunktúrális előrejelzések.

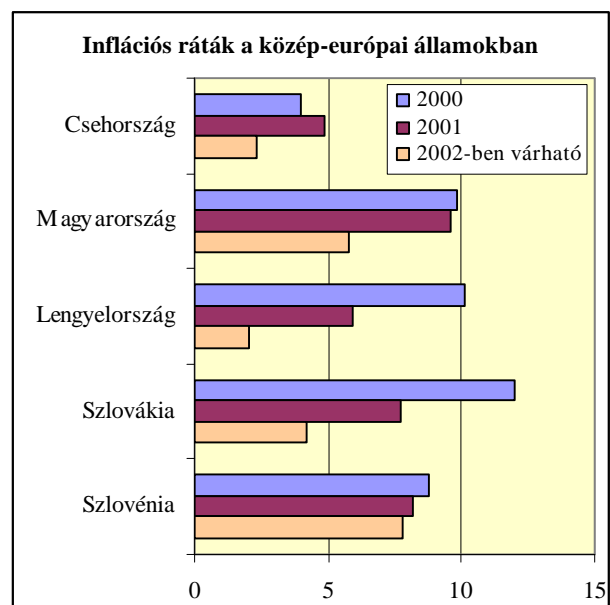
A tagjelölt országok költségvetési helyzete

Az Európai Bizottság országjelentései a csatlakozásra váró országok egyik legsarkalatosabb problémájának az államháztartási egyensúly romlását tartják.

A Baltikumban az államháztartási egyenlegek összességében kedvezően alakulnak, a hiány a jelek szerint 2002-ben egyik gazdaságban sem fogja meghaladni a GDP 2%-át.

A közép-európai gazdaságok azonban növekvő fiskális problémákkal néznek szembe. Különösen Csehországban, Lengyelországban és Magyarországon ölt aggasztó mértéket az államháztartás deficitje: idén 8; 5,5 és 8,6%-os hiány várható ezekben az országokban. A 3%-os deficit teljesítése tehát 2005-re rendkívül ambiciózusnak tűnik.

Kérdés, hogy a magas deficit mennyiben befolyásolja ezeknek a gazdaságoknak a közös valutához való csatlakozását, mivel az államháztartási hiánnyal kapcsolatban az Unióban is bizonyos enyhítések várhatóak.

Az előfizetők jogosultak az MKIK-GVI magyar és nemzetközi adatokat tartalmazó gazdasági adatbázisának használatára. A kívánt adatok lekérhetőek mailen, faxon, telefonon vagy levélben.

MKIK Gazdaság- és Vállalkozáselemzési KHT 1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 6-8. V. 522.

Tel: (1) 474-51-31. Fax: (1) 474-51-29, E-mail: gvi@gvi.hu Internet: www.gvi.hu

Ügyvezető igazgató: Tóth I. János

Bruttó hazai termék

A második negyedévben kismértékben gyorsult a növekedés Magyarországon, bár a 3,1%-os érték az első negyedévi 2,9%-os ütemnél alig valamivel magasabb.

A mezőgazdaság bruttó hozzáadott értéke a második negyedévben 4,2%-kal volt alacsonyabb a múlt év azonos időszakában mérténél, az ipar teljesítménye pedig 0,9%-kal csökkent. Mivel ugyanakkor az ipar bruttó kibocsátása kismértékben (1,5%-kal) nőtt, ez azt jelzi, hogy az iparban az alacsonyabb hozzáadott értéket képviselő termelés aránya nőtt. Az építőipar hozzáadott értéke viszont 16,9%-kal(!) nőtt, ami a szolgáltatási szektor teljesítményét is felfelé húzta: e szektor termelése 4%-kal bővült a második negyedévben.

Felhasználási oldalon folytatódott a háztartások fogyasztási kiadásának dinamikus növekedése. A háztartások kiadásai az előző év azonos időszakához képest 8,7%-kal emelkedtek. A nemzetgazdasági beruházások 5,1%-kal nőttek, az egy évvel korábbihoz képest.

Külkereskedelem

Az év *első nyolc hónapja* alatt 2,122 milliárd euróra nőtt a külkereskedelmi termékgazdaság hiánya. 2002 január-augusztusban a magyar export értéke 23,602 milliárd euró volt, az importé 25,725 milliárd, ami 6,6 illetve 4,1%-os bővülést jelent az előző év azonos időszakához képest.

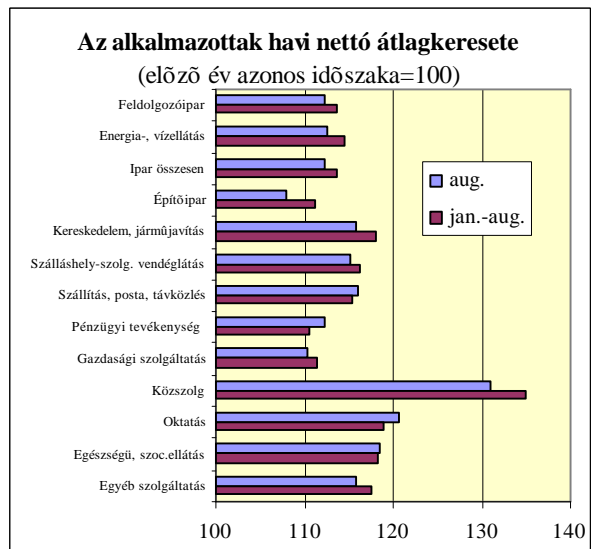
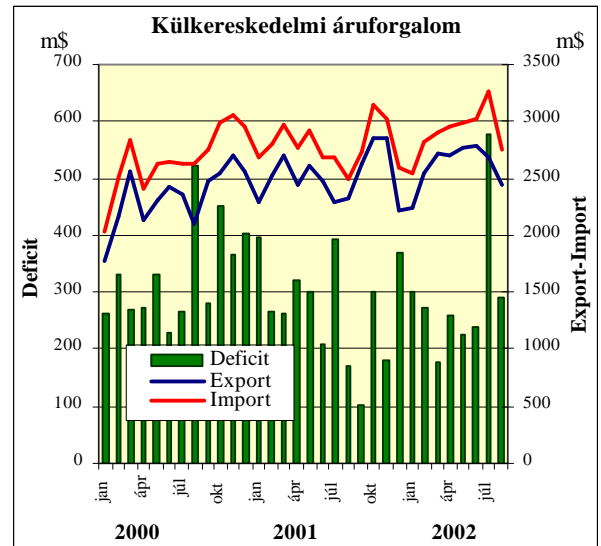
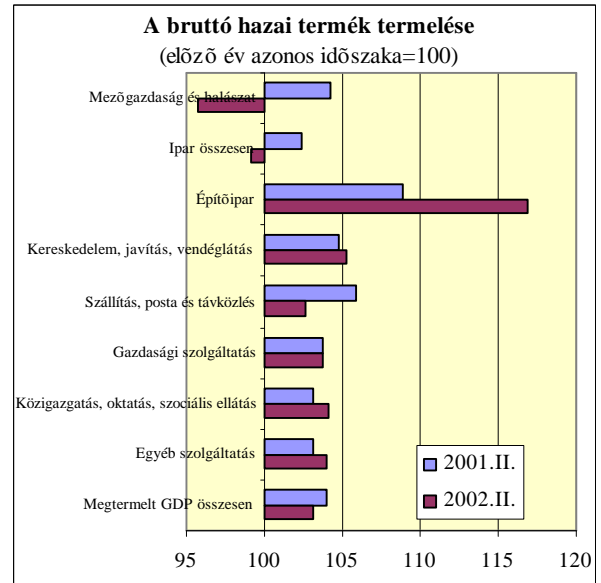
Az árucsoportok közül legnagyobb mértékben, 8,9%-kal a feldolgozott termékek *kivitele* nőtt. A forgalomnak csaknem háromnegyedét kitevő gépek és szállítóeszközök exportja 5,3%-kal haladta meg a bázisidőszaki szintet.

A *behozatalban* is meghatározó súlyú gépek és szállítóeszközök importjának bővülése 4 %-ot tett ki az első nyolc hónapban a megelőző évhez képest. Az energiahordozók importja 12,3%-kal, a feldolgozott termékeké pedig 2,4%-kal múlta felül a megelőző évi szintet.

Keresetek

2002. január-augusztusban a bruttó nominális átlagkereset 18%-kal, a nettó átlagkereset 17,7%-kal, a reálkereset (5,5%-os fogyasztói árindex mellett) 11,6%-kal haladta meg az egy évvel korábbit.

A teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó nominális átlagkeresete az év első nyolc hónapja alatt 114 600 Ft volt (ezen belül a fizikai foglalkozásúaké 81 400, a szellemi foglalkozásúaké 156 400 Ft). A versenyszférában dolgozók átlagosan 112 700 Ft-ot (ezen belül a fizikaiaké 81 600 Ft-ot, a szellemieké 176 200 Ft-ot), a költségvetési szerveknél alkalmazásban állók 119 900 Ft-ot (ezen belül a fizikaiaké 81200 Ft-ot, a szellemieké 136 000 Ft-ot) kerestek.

Árak

Szeptemberben nem változott érdemben az infláció mértéke: 4,6% volt az árdrágulás mértéke, ami 0,1%-kal magasabb, mint az azt megelőző hónapban. Az első kilenc hónapban átlagosan 5,4%-kal voltak magasabbak az árak, mint egy évvel korábban.

Szeptemberben gyorsult a ruházkodási cikkek áremelkedése, mivel a boltokban megjelentek az őszi kollektciók. Idén, az oktatási szolgáltatásokért 12%-kal többet kértek, mint tavaly. A tankönyvek ára átlagosan 4,6%-kal emelkedett, az iskolai étkezés 9%-kal drágult.

Az élelmiszerárak 3,5%-kal voltak magasabbak, mint egy évvel korábban, ami az élelmiszer-árindex további rendkívül gyors csökkenését jelzi. A szeszes italok, dohányárak ára 9,7%-kal, a szolgáltatásoké 5,8%-kal emelkedett 2001 szeptemberéhez képest. A tartós fogyasztási cikkek ára 1,6%-kal elmaradt a tavalyitól.

Folyó fizetési mérleg

Augusztusban 90 millió euró deficitet zárt a folyó fizetési mérleg, amivel együtt 2,1 milliárd euró a rúg a kumulált egyenleg. Öröndetes azonban, hogy az utóbbi két hónapban élénkület látszik a külföldi tőkebeáramlás.

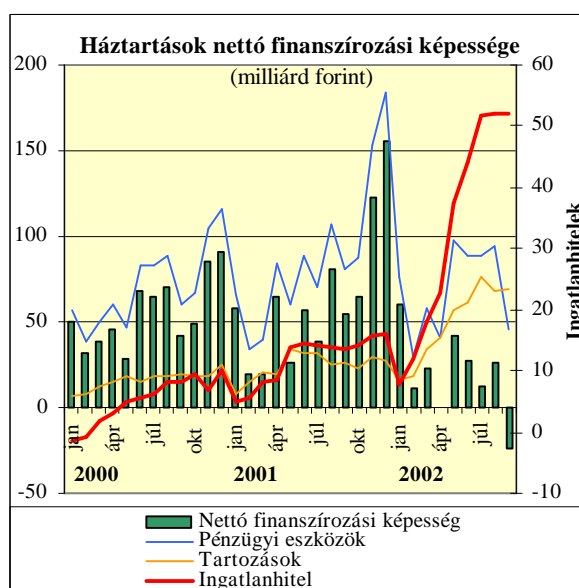
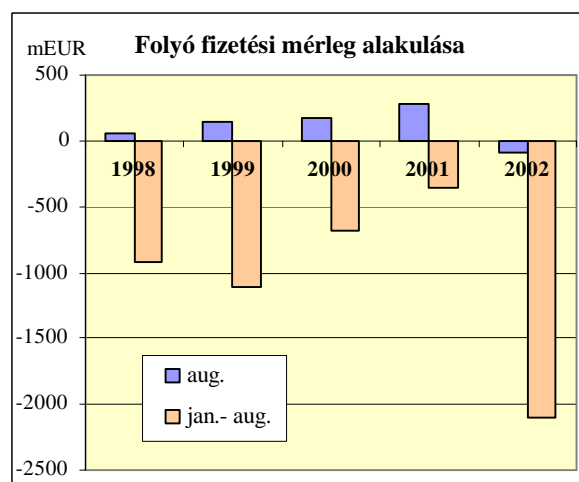
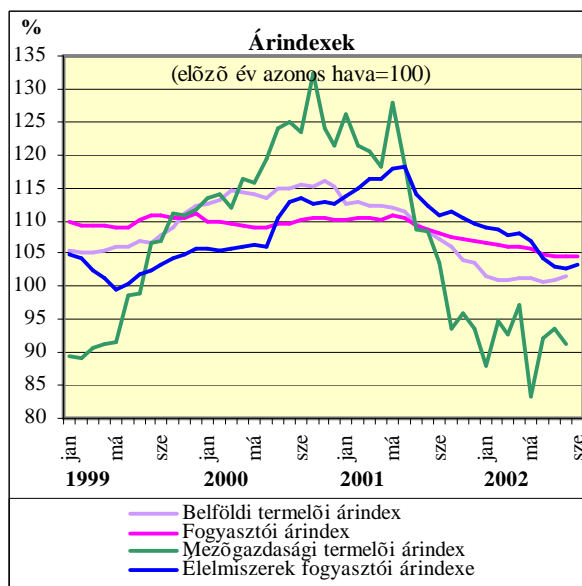
Tavaly egész évben 60%-kal kisebb hiány keletkezett, mint most az első nyolc hónapban. Ennek oka részben az importkereslet növekedése, ami 2001 azonos időszakához képest az árumérleg 600, illetve a szolgáltatásmérleg 300 millió eurós romlását eredményezte (a belső felhasználás növekedése a lakossági fogyasztás és az állami beruházások felfutásának következménye). Másik ok az idegenforgalom gyengélkedése, ami az előző évhez viszonyítva további 600 millió euróval növelte a szolgáltatásmérleg hiányát.

A háztartások nettó finanszírozási képessége

A háztartások vagyona szeptemberben reálértéken 41,2 milliárd forinttal csökkent. Ebben a hónapban 69,7 milliárd forint kölcsönt vettek fel a háztartások, amiből 52,1 milliárdot tett ki az ingatlanhitel.

A pénzügyi megtakarítások reálértéken szinte csak a ki nem fizetett keresetekkel nőttek. A kamatok nélküli, ún. nettó operacionális megtakarítás pedig 41 milliárd forintos negatívumot mutatott, azaz ennyivel csökkent a háztartások nettó vagyonának a reálértéke. Továbbra is népszerűek a hosszú távú befektetési formák: az életbiztosítási díjtartalék folyó áron 12 milliárddal, a nyugdíjpénztárakkal szembeni követelés 12,5 milliárd forinttal emelkedett.

A háztartások részvényvagyonának 8,8 milliárd forintos apadását az árfolyamok lemorzsolódása okozta.

Ipar

2002 augusztusában csökkent az ipari termelés, mind az előző hónaphoz, mind tavaly augusztushoz mérten. Az elmúlt 12 hónapban 2,7%-kal esett vissza a teljesítménye. Ezen belül az export 4,7%-kal volt kisebb, mint egy évvel korábban, azaz a legutóbbi fellendülés igen rövid életű volt, és nagy valószínűséggel egyetlen cég teljesítménye okozta. Az ágazati bontás szerint hasonló ciklust (hirtelen fellendülés, majd visszazuhanás) írt le a járműgyártás, a textil- és az élelmiszeripar is.

Az év első kétharmadában a növekedés 1,5%-os volt, szemben a tavalyi 4,1, illetve a rekordnak számító 2 évvel ezelőtti 18,6%-os bővüléssel.

Az ipar gyengélkedése a közép-dunántúli és az észak-magyarországi régióban működő cégek tevékenységén érződik leginkább, miközben Észak-Alföldön az éves bővülés továbbra is viszonylag magas maradt.

Építőipar

Augusztusban az előző hónaphoz képest 8,2%-kal emelkedett az ágazat teljesítménye, ami szokatlanul magas növekedési dinamikának számít. Így az első nyolc hónapban 22,5%-kal volt magasabb a termelés volumene, mint tavaly ugyanebben az időszakban.

A növekedés egyik húzóereje az új lakások iránti nagy kereslet, ami elsősorban a bérek gyors növekedésének és az állami kamattámogatású jelzáloghiteleknek köszönhető. Míg tavaly a lakáshitelek állományában bekövetkezett legmagasabb növekedés 16 milliárd körül volt, idén júniusban már 44 milliárd, júliusban és augusztusban pedig 51 milliárd forint ingatlanhitelt vett fel a lakosság.

Az állami építési-beruházási tevékenység szintén jelentős mértékben táplálta az építőipari teljesítmény növekedését, kérdés, hogy ez a takarékosabb jövő évi költségvetés mellett is fennmarad-e. A lakáspiacon is látszik a növekedés némi lan yhulása: az építési engedélyek növekedési üteme visszaesett.

A működő gazdasági szervezetek

A működő gazdasági szervezetek száma 2002 harmadik negyedében több mint 15 ezerrel gyarapodott, ezen belül a társas és egyéni vállalkozások száma közel azonos mértékben, 7,5 ezerrel emelkedett.

A tavalyi év azonos időszakában a növekedés 17,5 ezer volt. 2002 szeptember végén több mint 373 ezer működő társas vállalkozást tartottak nyilván, míg egy évvel korábban 362 ezret. A működő egyéni vállalkozások száma a 2001. harmadik negyedévi 462 ezerről 2002 szeptember végére közel 469 ezerre emelkedett.

